

सन २०१०-२०११ या शैक्षणिक वर्षापासून +२ स्तरावरील उच्च माध्यमिक व्यवसाय (एच.एस.सी. व्होकेशनल) अभ्यासक्रमाच्या नवीन/ अधिकच्या तुकड्यांना कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर सुरू करण्यास मान्यता देणेबाबत....

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक व्हीओसी २०१०/५९७/प्र.क्र.१७८/व्यशि-४,

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई - ४०० ०३२

दिनांक : ०४ ऑगस्ट, २०१०

संदर्भ : प्रभारी संचालक (व्यवसाय शिक्षण), व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई १
यांचे पत्र १) क्रमांक ८/व्हीओसी/१०२०१०/२०५ दिनांक १३.४.२०१०
२) क्रमांक ८/व्हीओसी/१०२०१०/३४६ दिनांक ७.७.२०१०

प्रस्तावना :- केंद्र शासनाच्या १९८६ च्या नवीन शैक्षणिक धोरणानुसार + २ स्तरावरील व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे शिक्षण देऊन जास्तीत जास्त युवकांना रोजगार/स्वयंरोजगार करण्यास प्रोत्साहित करण्याच्या दृष्टीने राज्यात १९८८-८९ पासून ७० % व्यवसाय शिक्षण व ३० % सामान्य शिक्षण अंतर्भूत असलेले उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम (किमान कौशल्यावर आधारित व्यवसाय अभ्यासक्रम) सुरू करण्यात आले. हे अभ्यासक्रम प्रात्यक्षिकाभिमुख असल्याने विद्यार्थ्यांना संबंधित व्यवसायाशी निगडित किमान कौशल्य प्राप्त करून स्वतःचा उद्योग सुरू करावा अथवा औद्योगिक आस्थापनांमध्ये नोकरी करावी आणि उच्च शिक्षणाकडे जाणारा लोंढा कमी व्हावा हा या योजनेचा उद्देश आहे. सद्यःस्थितीत तंत्र/वाणिज्य/कृषी/मत्स्य/अर्धवैद्यकीय/गृहशास्त्र या ६ गटातील एकूण ३० व्यवसाय-अभ्यासक्रम राज्यातील ५३ शासकीय, ९२४ अशासकीय अनुदानित व ३५२ अशासकीय विना अनुदानित संस्थांमध्ये राबविण्यात येत आहेत. सदर व्यवसाय अभ्यासक्रमाची वाढती मागणी लक्षात घेऊन शैक्षणिक वर्ष २०१०-११ मध्ये +२ स्तरावरील उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या अधिकच्या/नविन तुकड्या कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर सुरू करणेसाठी इच्छुक संस्थांनी अर्ज करण्या संबंधी संचालक व्यवसाय शिक्षण यांनी जाहीरात विज्ञापित केली होती. त्यानुसार संचालक व्यवसाय शिक्षण यांच्याकडे २६ संस्थांकडून अर्ज प्राप्त झाले होते. इच्छुक संस्थांकडून प्राप्त झालेल्या अर्जांची संचालनालय स्तरावर छाननी करण्यात आली. तपासणीअंती विहित अटी व शर्तीची पूर्तता केलेल्या २२ अशासकीय संस्थामधील ४० अधिकच्या तुकड्यांना मान्यता देण्याची शिफारस संचालनालयाने संदर्भाधीन पत्रान्वये शासनास केली आहे. या संस्थांना + २ स्तरावरील उच्च माध्यमिक (H.S.C.Vocational) व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या नविन/अधिकच्या तुकड्या शैक्षणिक वर्ष २०१०-११ पासून सुरू करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :- +२ स्तरावरील उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या २२ अशासकीय संस्थांमधील ४० नविन/अधिकच्या तुकड्या (सोबतच्या प्रपत्रामध्ये दर्शविल्याप्रमाणे) कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर शैक्षणिक वर्ष २०१०-२०११ पासून सुरू करण्यास खालील अटी व शर्तीच्या अधिन राहून शासनाची मान्यता देण्यांत येत आहे. त्यामुळे याचा लाभ राज्यातील ८०० विद्यार्थ्यांना होणार आहे.

अटी व शर्ती

१. संबंधित संस्थेस माध्यमिक शाळा संहितेमध्ये नमूद केलेल्या सर्व अटी व शर्तीची पूर्तता करणे बंधनकारक राहील.
२. मान्य अभ्यासक्रमांच्या नविन/अधिकच्या तुकड्या सुरू करण्यास कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर मान्यता दिली असली तरीही, भविष्यात कोणत्याही प्रकारचे अनुदान अथवा आर्थिक मदत देण्यांत येणार नाही.
३. मान्य अभ्यासक्रम राबविणा-या संस्थांना शासन/संचालनालय/संचालनालयाच्या अखत्यारीतील संबंधित कार्यालये यांच्या कडून वेळोवेळी निर्गमित होणाऱ्या आदेशांचे पालन करणे बंधनकारक राहील.
४. शासनाने वेळोवेळी निश्चित केलेले शिक्षण शुल्क विद्यार्थ्यांकडून आकारणे संस्थेस बंधनकारक राहील.
५. "कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर मान्यता मिळालेले +२ स्तरावरील उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम " असा सूचना फलक संस्थांनी दर्शनी भागावर लावणे बंधनकारक राहील. सूचना फलकावर अभ्यासक्रमांच्या मंजूर तुकड्यांची संख्या व मंजूर प्रवेश क्षमता याचा उल्लेख करण्यात यावा.

६. संबंधित संस्थेने मंजूर अभ्यासक्रमासाठी मानकानुसार आवश्यक असलेल्या सर्व पायाभूत सुविधा उपलब्ध करून देऊन तात्काळ अभ्यासक्रम सुरु करावेत.
७. सदर अभ्यासक्रमांना कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर मान्यता देण्यांत आल्यामुळे या अभ्यासक्रमाकरीता संस्थेने नियुक्त केलेल्या सर्व कर्मचारी वर्गाची सेवा/वेतन व तदनुषंगिक बाबींची जबाबदारी सर्वस्वी संबंधित संस्थेची राहिल. याबाबत शासन कोणतीही जबाबदारी घेणार नाही.
८. मंजूर अभ्यासक्रमाकरीता आवश्यक कर्मचाऱ्यांच्या नियुक्त्या, त्यांची किमान शैक्षणिक अर्हता, अनुभव याबाबत संस्थेने महाराष्ट्र खाजगी शाळांतील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली, १९८१ मधील तरतुदीनुसार तसेच शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार कार्यवाही करण्यांत यावी.
९. भविष्यात सदरचे अभ्यासक्रम बंद करण्याबाबत, किंवा त्यात काही बदल करण्याबाबत शासनाने निर्णय घेतल्यास तो विनाअट, विनाविलंब संस्थेने अंमलात आणणे आवश्यक राहिल.
१०. अभ्यासक्रमांच्या मंजूर तुकड्यांमधील प्रवेशाकरीता, शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या सामाजिक/समांतर आरक्षण व इतर नियमांचे संस्थेने काटेकोरपणे पालन करावे व गुणानुक्रमे प्रवेश देण्यांत यावेत.
११. अभ्यासक्रमांना मंजूरी मिळाल्यानंतर सदर अभ्यासक्रम संस्थेत सुरु केल्याबाबतची माहिती संस्थेने महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक परिक्षा मंडळास तात्काळ द्यावी त्याबाबतची अनुषंगिक कार्यवाही करावी.
१२. मान्यता देण्यांत आलेल्या अभ्यासक्रमाच्या नवीन/अधिकच्या तुकड्यांची प्रवेश क्षमता प्रती तुकडी २० असून, शैक्षणिक वर्ष २०१०-२०११ मध्ये मंजूर प्रवेश क्षमतेच्या ५०% पेक्षा कमी प्रवेश झाल्यास अशा तुकड्या सुरु ठेवण्याकरीता संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिका-यांची परवानगी घेणे आवश्यक राहिल. त्याचप्रमाणे सलग तीन शैक्षणिक वर्षांमध्ये मंजूर प्रवेश क्षमतेच्या ५०% पेक्षा कमी प्रवेश झाल्यास सदर अभ्यासक्रमाची तुकडी बंद करण्याची कार्यवाही करण्यांत येईल.
१३. शैक्षणिक गुणवत्ता वाढविण्यासाठी उपरोक्त अटी व शर्तीमध्ये बदल करण्याचे किंवा नवीन अटी व शर्ती अंतर्भूत करण्याचे अधिकार शासनाचे राहतील.

हा शासन निर्णय शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणकीय संकेतांक क्र. २०१००८०४२००४५६००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(शोभा वि. पत्की)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

- १) प्रभारी संचालक (व्यवसाय शिक्षण) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य मुंबई -१
- २) सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक, (शालेय शिक्षण विभाग), मुंबई/पुणे/नाशिक/कोल्हापूर/नागपूर / अमरावती/लातूर/औरंगाबाद. (व्यवसाय शिक्षण संचालनालयामार्फत)
- ३) सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण प्रादेशिक कार्यालय, मुंबई/नाशिक/ पुणे/ अमरावती/ औरंगाबाद/ नागपूर (व्यवसाय शिक्षण संचालनालयामार्फत)
- ४) संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी (व्यवसाय शिक्षण संचालनालयामार्फत)
- ५) संबंधित सर्व अशासकीय संस्था (व्यवसाय शिक्षण संचालनालयामार्फत, संचालनालयास विनंती करण्यात येते की सर्व संबंधित संस्थांना अवगत करावे.)
- ६) मा. मंत्री (उ व तंशि), यांचे खाजगी सचिव
- ७) मा. राज्यमंत्री (उ व तंशि), यांचे खाजगी सचिव.
- ८) निवड नस्ती (व्यशि-४)

**शैक्षणिक वर्ष २०१०-२०११ पासून मान्यता देण्यात येणा-या +२ स्तरावरील उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या
(एच.एस.सी.व्होकेशनल) व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे नांव व तुकड्याची संख्या**

विभाग	जिल्हा	अ.क्र	संस्थेचे नांव व पत्ता	शैक्षणिक वर्ष २०१०-११ पासून मान्यता देण्यात येणा-या +२ स्तरावरील उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे (एच.एस.सी.व्होकेशनल)नांव व तुकड्यांची संख्या	
				अभ्यासक्रमाचे नांव	मंजूर तुकड्याची संख्या प्रती तुकडी (प्रवेश क्षमता २० विद्यार्थी)
१	२	३	४	५	६
मुंबई	मुंबई उपनगर	१	चैतन्य विद्यापीठ, देवी महालक्ष्मी कॉलेज मराठी म्युनिसिपल शाळा, टॅकरोड, भांडुप (प.) मुंबई ७८	मेडिकल लॅब टेक्निशियन	१
				एक्स-रे- टेक्निशियन	१
पुणे	सातारा	२	कै. नारायण गेणू आवळे शिक्षण संस्था, हडपसर पुणे २८ संचलित श्री. डी. एन. आवळे, कनिष्ठ महाविद्यालय (एच.एस. सी. व्होकेशनल) मु. पो. पांगरी, ता. माण, जि. सातारा	केच अॅण्ड प्रिस्कूल मॅनेजमेंट	१
	सांगली	३	महात्मा फुले शिक्षण संस्थेचे कर्मवीर भाऊराव पाटील कॉलेज, उच्च व माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम विभाग, उरण- इस्लामपूर, ता. वाळवा, जि. सांगली	इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी	१
				मेन्टेनन्स अॅण्ड रिपेअरिंग ऑफ इलेक्ट्रीकल डोमेस्टिक अप्लायन्सेस	१
				अॅटो इंजिनिअरिंग टेक्निशियन	१
	सोलापूर	४	श्री जगदंबा बहुउद्देशिय शिक्षण प्रसारक मंडळाचे न्यू. इंग्लिश स्कूल व ज्यु. कॉलेज, उंदरगाव, ता. माढा, जि. सोलापूर	इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी	१
				अॅटो इंजिनिअरिंग टेक्निशियन	१
	कोल्हापूर	५	श्री हनुमान शिक्षण प्रसारक मंडळ, बेळगुंदी, संचलित ओम पॅरामेडिकल कॉलेज, आजरा, ता. आजरा, जि. कोल्हापूर	कॉम्प्युटर टेक्निक्स	१
नाशिक	नाशिक	६	कर्मवीर भाऊसाहेब हिरे शिक्षण संस्था, संचलित त्रंबक रखमाजी हायस्कूल अॅण्ड ज्युनियर कॉलेज, दाभाडी, ता. मालेगाव, जि. नाशिक	कॉम्प्युटर टेक्निक्स	१
		७	स्व. गणेश द. धात्रक शिक्षण संस्था, नाशिक रोड, विद्यानगरी, शिवरोड, पंचक जलरोड, नाशिक रोड, जि. नाशिक	अकौंटिंग अॅण्ड ऑडिटिंग	१
				ऑफीस मॅनेजमेंट	१
		८	जगदंबा एज्युकेशन सोसायटी, येवला संचलित संतोष श्रमिक माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विद्यालय, बाभूळगाव, पो. भाटगाव, ता. येवला, जि. नाशिक	इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी	१
				कॉम्प्युटर टेक्निक्स	१

विभाग	जिल्हा	अ.क्र.	संस्थेचे नांव व पत्ता	शैक्षणिक वर्ष २०१०-११ पासून मान्यता देण्यात येणा-या +२ स्तरावरील उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे (एच.एस.सी.व्होकेशनल)नांव व तुकड्यांची संख्या	
				अभ्यासक्रमाचे नांव	मंजूर तुकड्याची संख्या प्रती तुकडी (प्रवेश क्षमता २० विद्यार्थी)
१	२	३	४	५	६
नाशिक	अहमदनगर	९	डॉ. अनभूले मेडिकल, रुशल डेक्कलपर्मेट सोशल फाउंडेशनचे क्रांती नर्सिंग स्कूल, फुलारी पेट्रोल पंपासमोर, सावेडी, जि. अहमदनगर	मेडिकल लॅब टेक्निशियन	१
				ऑप्टॅलमिक टेक्निशियन	१
		१०	ग्रामीण समाजसेवी संस्था संचलित साईनाथ तंत्रशिक्षण कनिष्ठ महाविद्यालय, कोळपेवाडी, ता. कोपरगाव, जि. अहमदनगर	इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी	१
				क्रॉप सायन्स	१
		११	महाराष्ट्र तांत्रिक शिक्षण मंडळाचे न्यु. महाराष्ट्र कॉलेज ऑफ इन्फोटेक अँड मॅनेजमेंट खटोड कन्या विद्यालयासमोर, वार्ड नं. ३, बाजार रोड, श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर	कॉम्प्युटर टेक्निक्स	१
	जळगाव	१२	स्व. शिवचंद्रभाऊ शिक्षण प्रसारक संस्था दोनगाव, ता.धारणगाव संचलित माध्यमिक विद्यालय, पथराड, ता.धारणगाव, जि.जळगाव	हॉटीकल्चर	१
अमरावती	यवतमाळ	१३	मौलाना आझाद शिक्षण प्रसारक व क्रिडा मंडळ संचलित मौलाना आझाद एच. एस. सी. व्होकेशनल कनिष्ठ महाविद्यालय, नेर, ता. नेर, जि. यवतमाळ	मेन्टेनन्स अँड रिपेअरिंग ऑफ इलेक्ट्रीकल डोमेस्टिक अप्लायन्सेस	१
		१४	किसान शिक्षण प्रसारक समिती, वेगाव, ता. मारेगाव, जि. यवतमाळ व्दारा संचलित श्री जगन्नाथ महाराज कनिष्ठ महाविद्यालय, एच. एस. सी. व्होकेशनल, वेगाव, ता. मारेगाव, जि. यवतमाळ	अकॉंटिंग अँड ऑडिटिंग	१
		१५	किसान शिक्षण प्रसारक मंडळ, वेगाव, ता. मारेगाव, जि. यवतमाळ व्दारा संचलित श्री जगन्नाथ महाराज कनिष्ठ महाविद्यालय, एच. एस. सी. व्होकेशनल, वणी, ता. मारेगाव, जि. यवतमाळ	बँकिंग	१
		१६	साईप्रेम ग्रामीण विकास संस्था, यवतमाळ २१ वर्धमान नगर, सुखकर्ता हॉटेलच्या मागे, दारव्हा रोड, यवतमाळ, संचलित साईप्रेम ग्रामीण विकास संस्था वाघापूर, ता. जि. यवतमाळ	इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी	१
				कॉम्प्युटर टेक्निक्स	१

२१/१२/१०

विभाग	जिल्हा	अ.क्र	संस्थेचे नांव व पत्ता	शैक्षणिक वर्ष २०१०-११ पासून मान्यता देण्यात येणा-या +२ स्तरावरील उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे (एच.एस.सी.व्होकेशनल)नांव व तुकड्यांची संख्या	
				अभ्यासक्रमाचे नांव	मंजूर तुकड्याची संख्या प्रती तुकडी (प्रवेश क्षमता २० विद्यार्थी)
१	२	३	४	५	६
अमरावती	यवतमाळ	१७	जनकल्याण ग्रामीण विकास संस्था, कुंभा ता. मारेगाव, जि. यवतमाळ व्दारा संचलित मयुर कनिष्ठ महाविद्यालय, एच. एस. सी. व्होकेशनल, मारेगाव, ता. मारेगाव, जि. यवतमाळ	अकौंटिंग अँड ऑडिटिंग	१
		१८	मातोश्री लक्ष्मीबाई बुरेवार बहुउद्देशीय शिक्षण संस्था दाभा (पहुर) ता. बाभुळगाव व्दारा संचलित परशुराम मल्लया बुरेवार उच्च माध्यमिक कनिष्ठ महाविद्यालय, पोलिस स्टेशन रोड, आठवडी बाजार, जुने प्रताप विद्यालय, बाभुळगाव, ता.बाभुळगाव,जि. यवतमाळ	ऑप्टिमिक टेक्निशियन	१
				एक्स-रे- टेक्निशियन	१
	बुलढाणा	१९	तांबट शैक्षणिक बहुउद्देशीय संस्था औरंगाबाद संचलित तांबट कनिष्ठ माध्यमिक विद्यालय,मंगरुळ नवघरे, ता. चिखली, जि. बुलढाणा	मेन्टेनन्स अँड रिपेअरिंग ऑफ इलेक्ट्रीकल डोमेस्टिक अप्लायन्सेस	१
				कॉम्प्युटर टेक्निक्स	१
				अकौंटिंग अँड ऑडिटिंग	१
		२०	सानिया एज्युकेशन अँड मल्टीपरपज सोसायटी चिखली संचलित सानिया कनिष्ठ महाविद्यालय, चिखली, जि. बुलढाणा	मेन्टेनन्स अँड रिपेअरिंग ऑफ इलेक्ट्रीकल डोमेस्टिक अप्लायन्सेस	१
				कॉम्प्युटर टेक्निक्स	१
				अकौंटिंग अँड ऑडिटिंग	१
		२१	श्री गोंविंदराव जाधव बहुउद्देशीय संस्था मर्यादित सुंदरखेड संचलित, श्री गोंविंदराव जाधव बहुउद्देशीय संस्था मु. पो. सुंदरखेड (खामगांव रोड) नाका, ता. जि. बुलढाणा	मेन्टेनन्स अँड रिपेअरिंग ऑफ इलेक्ट्रीकल डोमेस्टिक अप्लायन्सेस	१
				कॉम्प्युटर टेक्निक्स	१
औरंगाबाद	जालना	२२	युवक विकास मंडळ, माळीपुरा, जालना, जि.जालना संचलित राजर्षी शाहू महाराज महाविद्यालय, रोहनवाडी, ता.जि.जालना	हॉर्टीकल्चर	१
				कॉम्प्युटर टेक्निक्स	१
				अकौंटिंग अँड ऑडिटिंग	१
				इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी	१
एकूण					४०

२१/१२/२०१०